

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku H. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w W.
o prawo do emerytury w okresie od dnia 8 lipca 2011 r. do dnia 30 września 2014
r.,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 25 lutego 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 12 kwietnia 2018 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację H. M. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 21 czerwca 2016 r., którym to oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w W. z dnia 15 grudnia 2015 r. odmawiającej ubezpieczonemu prawa do wypłaty wyrównania emerytury za okres od dnia 8 lipca 2011 r. do dnia 30 września 2014 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że H. M. , urodzony 8 lipca 1951 r., złożył w dniu 28 października 2014 r. wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 26 listopada 2014 r. pozwany odmówił ubezpieczonemu prawa do powyższego świadczenia. Na skutek odwołania wnioskodawcy Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 października 2014 r. Wykonując wskazany wyrok, organ rentowy decyzją z

dnia 19 października 2015 r. przyznał odwołującemu się prawo do emerytury od dnia 1 października 2014 r. W dniu 13 listopada 2014 r. ubezpieczony złożył wniosek o wypłatę emerytury za okres od dnia 8 lipca 2011 r. Zaskarżoną decyzją z dnia 15 grudnia 2015 r. pozwany organ odmówił odwołującemu się prawa do wypłaty wyrównania emerytury za okres od dnia 8 lipca 2011 r. do dnia 30 września 2014 r.

Sądy *meriti* wskazały, że zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, świadczenie wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Powyższa zasada wyklucza możliwość wstecznego wypłacania świadczeń, to jest za okres od daty nabycia prawa, a przed złożeniem wniosku. Wskazały również, że odwołujący nie skorzystał z możliwości zaskarżenia wyroku z dnia 24 sierpnia 2015 r., wskutek czego stał się on prawomocny i wiążący dla organu rentowego, który wykonał wyrok zgodnie z jego brzmieniem – przyznając świadczenie od dnia 1 października 2014 r. Wobec prawomocności powołanego orzeczenia, z mocy art. 365 i art. 366 k.p.c., stało się ono wiążące nie tylko dla organu rentowego, ale też dla sądów rozpoznających niniejszą sprawę. Sądy *meriti* podkreśliły, że akta emerytalne nie zawierają wniosku o emeryturę z czerwca 2011 r., a ubezpieczony nie przedstawił dowodów na złożenie wniosku o emeryturę wcześniej, niż w dniu 28 października 2014 r.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu prawa materialnego: art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na naruszeniu przepisów postępowania: art. 233 § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej, powołując się na jej oczywistą zasadność. Sformułował również istotne zagadnienie prawne: od kiedy należy liczyć nabycie praw emerytalnych przez Odwołującego się w sytuacji gdy Odwołujący się dokonał faktycznych czynności służących do uzyskania praw emerytalnych, ale nie dopełnił formalności w postaci złożenia wniosku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001, nr 10, poz. 156). W przyczynie kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie chodzi o wskazanie naruszenia prawa przez sąd *meriti*, choćby oczywistego, co dotyczy zwłaszcza uchybień w sferze prawa procesowego, lecz o to, aby wykazane uchybienia sądu skutkowały wydaniem oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 28 lutego 2012 r., I PK 157/11, LEX nr 1215115). W rozpoznawanej sprawie skarżący nie wykazał istnienia tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazał jakichkolwiek argumentów prawnych, świadczących o tym, dlaczego zarzucane uchybienia mają jego zdaniem kwalifikowany charakter. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest stanowisko, że w wypadku, gdy strona skarżąca twierdzi, że jej skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, powinna przedstawić argumentację prawną, wyjaśniającą w czym ta oczywistość się wyraża oraz uzasadnić to twierdzenie (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 maja 2018 r., I CSK 36/18, LEX nr 2508116; z dnia 29 maja 2018 r., I CSK 42/18, LEX nr 2508120). Wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" winien znaleźć się w uzasadnieniu wniosku (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 127/17, LEX nr 2496323). O tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona, nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2018 r., II UK 277/17, LEX nr 2490632).

Przedstawiona Sądowi Najwyższemu skarga stanowi w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi dokonanymi przez sądy obu instancji. Nie można uznać za zasadne zarzutów sformułowanych jako zarzuty naruszenia prawa materialnego, które jednak w istocie sprowadzają się do polemiki z ustaleniami poczynionymi przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r., III CSK 190/12, LEX nr 1324295). Sąd Apelacyjny przyjął, że *„jak trafnie ocenił Sąd pierwszej instancji, odwołujący nie wykazał, że w czerwcu 2011 r. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę. W aktach rentowych znajduje się jedynie wniosek z 28 października 2014 r. i ten wniosek był rozpoznawany przez organ rentowy, a wydana w wyniku tego rozpoznania decyzja była przedmiotem kontroli Sądu Okręgowego w sprawie sygn. XIV U (...). Odwołujący się nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie twierdzenia, że wniosek o przyznanie emerytury składał w czerwcu 2011 r. W związku z tym nie można w tym zakresie postawić Sądowi Okręgowemu skutecznie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c.(zasada swobodnej oceny dowodów), gdyż nie istniały dowody, które Sąd mógłby ocenić - prawidłowo lub błędnie.”* (s. 4-5 uzasadnienia wyroku). Tymczasem formułując zarzut kasacyjny, skarżący wskazał na naruszenie prawa materialnego w postaci

błędnej wykładni art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych polegającej na niezasadnym przyjęciu, iż świadczenie emerytalne nie może być przyznane od momentu złożenia wniosku o przyznanie emerytury w czerwcu 2011 r.

Nadto wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c.. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprowadzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r., I UK 212/14, Legalis nr 1186765). Skoro w myśl art. 398³ § 3 k.p.c. podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, nie mogą one zatem przemawiać również za oczywistą zasadnością skargi. W przeciwnym razie zachodziłby dysonans między etapem przedsądu a późniejszym rozpoznaniem podstaw kasacyjnych z ograniczeniem wynikającym z tego przepisu, a także wobec związania ustaleniami stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2014 r., II UK 20/14, Legalis nr 1385231; z dnia 6 lutego 2014 r., I PK 246/13, Legalis nr 1169331).

Odnosząc się do drugiej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy wskazać, że jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis 1482401).

W rozpoznawanej sprawie skarżący sformułował zagadnienie prawne bez wskazania przepisu prawa, na gruncie którego się ono ujawniło. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowane jest tymczasem stanowisko, zgodnie z którym wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Skarga kasacyjna powinna być zatem tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać. (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 20 października 2016 r., I PK 59/16, LEX nr 2160130; z dnia 10 marca 2016 r., II CSK 10/16, LEX nr 2009500; z dnia 26 lutego 2016 r., V CSK 518/15, LEX nr 2015640; z dnia 24 września 2015 r., II PK 27/15, LEX nr 2019527).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.